Dit nestkastje is geschikt voor:

- **Koolmees** (tuin en park)
- **Ringmus** (landelijke tuin)
- **Zwarte Roodstaart** (oude gebouwen)
- **Pimpelmees** (tuin en park)
- **Bonte Vliegenvanger** (N-België, park)

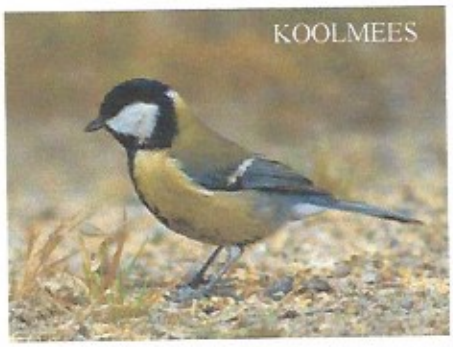

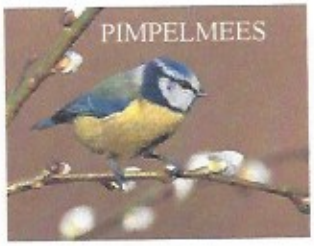

Waarom nestkastjes ophangen in jouw tuin?

Bovenstaande vogels zijn holenbroeders die in de natuur nestelen in holten van bomen of ondiepe nissen van muren en gesteenten. **Deze geschikte broedplaatsen vind je niet meer** in jouw onmiddellijke omgeving. Daarom wordt dit nestkastje door die vogels dankbaar aanvaard en is ecologisch zeker verantwoord.
Een nestkastje ophangen in jouw tuin betekent zoveel **als een gratis en biologisch bestrijdingsmiddel** voor 'schadelijke' insecten. Een bewoond nestkastje is **voor kinderen** heel leerzaam, het kweekt eerbied voor de natuur aan en verschaft aan iedereen veel natuurplezier.

Wanneer en hoe nestkastjes ophangen?

Je hangt ze best op **in de winter**!
Koolmezen, Ringmussen en Pimpelmezen die bij ons 's winters blijven, gebruiken ze om tijdens barre weersomstandigheden erin te schuilen en te slapen. Voor enige kans op broedsucces, hang ze ten laatste in de vroege lente op.
Noch de hoogte, noch de oriëntatie spelen een grote rol. Maar als je de kans hebt om ze met de invliegopening **naar het zuidoosten**, weg van de overheersende regens, te plaatsen verdient dit de voorkeur. Met katten in de buurt is het ook beter ze op 2 tot 3 meter hoogte op te hangen. Zorg ervoor dat de invliegopening vrij is van neerhangende takken.
In elk geval moet jij er ook plezier aan hebben door de bewoners **gemakkelijk te kunnen waarnemen**. Dan zal je zeker voor dit nestkastje zorg dragen omdat jij het in jouw tuin waardevol zult vinden!

Hoe moet je dit nestkastje onderhouden?

Verwijder ieder jaar na het uitvliegen van de jongen het oude nest. Als er voldoende voedsel is gebeurt het vaak dat de ouders dadelijk een tweede nieuw nest bouwen en een tweede broedsel groot brengen. **In elk geval moet het oude nest voor de winter verwijderd worden!**
Doe je dit niet dan is de kans reëel groot dat de vogels de broedplaats mijden omdat hun instinct hen geleerd heeft dat parasieten zich in oude nesten schuilhouden.
Behandel dit nestkastje niet met carbolineum of andere natuuronvriendelijke producten.
Vogels pikken vaak aan de rand van de invliegopening. Aldus zouden ze kunnen giftige producten binnen krijgen. Het nestkastje is door ons behandeld met een natuurvriendelijk product dat voor de bewoners onschadelijk is en er toch voor zal zorgen dat jij jaren plezier aan dit nestkastje zult beleven.

Hoe kan je jouw tuin voor toekomstige bewoners aantrekkelijk maken?

Hoger staat reeds vermeld dat Koolmezen, Pimpelmezen en Ringmussen bij ons 's winters aanwezig blijven. Gezien deze vogels bij voorkeur insecten of spinnetjes eten en 's winters deze voedselbron geleidelijk opdroogt kun je ze helpen deze moeilijke periode te overbruggen. **Hang vanaf 15 november tot ten laatste 15 februari wat vetbollen in de tuin**; ook pindanootjes samengehouden in dunne plastieknetjes zijn voor hen een lekkernij. **Voeder de vogels niet meer tijdens de lente** want het zou wel eens kunnen gebeuren dat moeder koolmees pindanoten zou willen voederen aan haar kleintjes, met sterfte tot gevolg! Bij de groei hebben de jongen levend en eiwitrijk voedsel nodig.

Vogels waarderen iets dichtere struiken die voor hun belagers moeilijk toegankelijk zijn, waar zij bovendien lekkere hapjes als insectenlarven en in de herfst bessen kunnen vinden **(Wij noemen zoiets een vogelbosje.)** en bomen waar ze in de lente, hoog in de takken gezeten, kunnen pronken en zingen. Uiteraard kan je tijdens de broedperiode beter niet om de haverklap hun woning storen door een al te grote nieuwsgierigheid, met het risico dat ze eieren of jongen in de steek laten.

Vermijd in elk geval het sproeien met insecticiden. Dit gif bedreigt niet alleen de mens maar in eerste instantie de bewoners van de nestkasten. Hoe zwak de oplossing die jij gebruikt ook is, met elke insectenlarve wordt aan de jongen een klein pakketje gif aangevoerd. Dit gif bereikt voor deze heel kwetsbare wezentjes heel snel de limietwaarde. In plaats van te sproeien kun jij op jouw gasten rekenen die voor jouw hun biologische bestrijdingsmethode opzetten.

Waarom voert Natuurpunt 'De Mandelstreke' ieder jaar opnieuw een nestkastenactie?

Omdat wij overtuigd zijn van het ecologisch nut van deze actie. Zonder nestkasten zijn er in onze regio weinig of zelfs geen holenbroeders meer. **Wij helpen mee de natuur in stand te houden in onze streek.** Wij hebben jullie **degelijke nestkasten** geleverd, om jaren te kunnen meegaan. Onze hoofdbedoeling is niet te verkopen maar de natuur in jouw tuin te ondersteunen.

Daarnaast helpen wij in tweede instantie met de winst van de verkoop de kosten te financieren van de beschermingsactie van **gierzwaluwen en uilen** die onze vereniging opgezet heeft.

Hoeveel nestkasten kan je ophangen in jouw tuin?

Het is zinloos er van één type heel veel op te hangen omdat de grootte en de vorm van de opening bepaalt welke vogelsoort ze zal bewonen. Eén koppel koolmezen zal in een kleine tuin geen tweede koppel dulden! Er is te weinig voedselvoorraad om al die bekjes van de jongen te vullen. Andere vogelsoorten worden niet verjaagd omdat deze hun voedsel halen op plaatsen waar de koolmees zelf niet of in elk geval minder op onderzoek gaat. Bij een voldoende ruime tuin kan dat wel, en dan best nog **van een verschillend type. (Voor roodstaart / grauwe vliegenvanger / boomkruiper, ...)**

Herken jij de bewoners van jouw nestkastjes?

De **Koolmees** is een vogel, iets kleiner dan een mus. De rug is olijfgroen gekleurd, de onderzijden fel geel. Heel typisch voor de Koolmees zijn de **fel witte wangen** en **de zwarte das** die midden over de buik goed contrasteert met de gele kleur van de onderdelen. De zang is heel variabel en moeilijk te omschrijven, tenzij de lentezang van het mannetje die luid verkondigt:
"'t is hier goed!' 't is hier goed!' 't is hier goed!' ".

Ook jij kunt lid worden van onze natuurvereniging Natuurpunt afdeling Mandelstreke. Iedereen is bij ons welkom! Ga met ons mee op stap en leer beetje bij beetje de wonderen van de natuur te ontdekken.

Voor meer info:
Piet Desmet Verbrandhofstraat 156 8800 Roeselare 051/22 58 52
Secretariaat: Philippe Deprez 's Gravenhof 1 050/347824 philippe.deprez @pi.be

natuurpunt

natuurpunt

Mandelstreke

Insectenhotels:
enkele tips over wie, waarom, waarmee opvullen, waar en wanneer ophangen?

Insecten: wie zijn ze?

Ze vormen veruit de meest succesvolle en soortenrijke dierengroep op aarde en behoren tot de geleedpotigen, waartoe o.a. ook spinachtigen, kreeftachtigen en duizendpoten thuis horen.
Insecten onderscheiden zich van de andere geleedpotigen omdat ze in volwassen toestand 3 paar poten tellen, verder een dubbel stel vleugels en hun lichaam bestaat uit 3 duidelijk onderscheiden delen: kop, romp en achterlijf (tussenin meestal opvallend ingesneden, vanwaar hun naam).

Ranonkelbij

De lichaamsspieren zijn verbonden met een soort pantser uit chitine, een hoornachtige substantie, dat een uitwendig skelet vormt. Wij hebben een inwendig beenderstelsel als steunweefsel.
Omdat een vertakt open buizensysteem (tracheeën) met pompbewegingen zuurstof uit de lucht langs kleine openingen naar de organen moet brengen, blijven hun afmetingen beperkt. Bij ons gaat dit via bloed dat gans ons lichaam bevloeit.

Tronkenbij

Insecten hebben zich aan zeer veel klimaattypes en biotopen kunnen aanpassen, behalve in zee en in zeer koude gebieden.
De vormenrijkdom is bijzonder groot. Maar jullie kennen zeker vlinders, kevers, libellen, vliegen, mieren, bijen en wespen. Ook 'lastige' soorten als muggen, vlooien en luizen zijn insecten.
De groep waarvoor ons hotel moet dienen, zijn de onopvallende solitaire bijen en wespen. We zijn meer vertrouwd met de kolonievormende soorten: honingbijen, geelzwart gestreepte wespen en bepaalde hommelsoorten.

Gehoornde Metselbij

In ons land kennen we meer dan 300 soorten solitaire bijen en wespen, die in hun eentje voor een nageslacht moeten zorgen. Ze steken niet, omdat ze geen kolonie moeten verdedigen. Deze bijen leven vooral van stuifmeel en nectar: dit maakt hen ideale bloembestuivers, beter nog dan honingbijen. De wespen leven van dierlijk voedsel, en kunnen een belangrijke rol spelen in het bestrijden van schadelijke insecten.

Waarom?

Veel wilde planten, fruit, groenten en andere landbouwgewassen zouden geen vruchten noch zaden kunnen vormen als ze niet bestoven werden. Twee derde van de planten wereldwijd zouden zelfs uitsterven.
Het aantal soorten wilde bijen en wespen is de laatste dertig jaar fel afgenomen als gevolg van verschraling van de natuur en het gebruik van herbiciden deed hun voedselaanbod slinken.

Het aanbod van nestgelegenheid nam af door onze moderne kierenarme woningen en onze niet te stuiten neiging om de tuin netjes, dus opgeruimd te houden. Net zoals we nestkastjes voor vogels in de tuin ophangen om aan een tekort van natuurlijke holten tegemoet te komen, kunnen we rond de woning ook zorgen voor nestplaatsen voor solitaire bijen en wespen.

Waarmee opvullen?

Dood hout

Sommige bijen nestelen van nature in oude kevergangen in dood hout en die zijn simpel na te bootsen. De gangetjes delen ze in opeenvolgende broedkamers in met telkens tussenwandje. In elke kamer komt een eitje gelegd.
In droog hardhout (vb. eik, beuk of es) boor je gaten van 3 tot 10 mm, 3 tot 15 cm diep. Naaldhout is niet geschikt wegens het kleverige hars. Hoe meer verschillende diameters, hoe meer soorten hun gading vinden. De gangetjes moeten binnenin zo glad mogelijk zijn en best iets naar boven oplopend, waardoor er geen water kan inlopen. Let erop dat de achterzijde dicht blijft: ze mogen niet doorgeboord worden.

Holle stengels

De stengels van vb. bamboe of riet vormen een ideale nestgelegenheid. Ook dorre stengels van kaardebol, netels, wilde peen, venkel, berenklauw , fluitenkruid, framboos, bijvoet, distels of vlier zijn geschikt.
Hardere stengels kunnen met een ijzerzaagje op lengte gezaagd worden, waardoor ze niet splijten. Best dicht opeen pakken, waardoor ze niet gemakkelijk los komen uit hun hotelletje. Hiervoor het metaalgaas bevestigen: spechten en mezen durven al eens op zoek gaan naar een smakelijke hap...
Een aantal soorten neemt enkel genoegen met verticale stengels: een bosje (droog = onder kokosschelp of in conservenblik) ondersteboven ophangen kan voor hen uitkomst bieden

Grond

Zandbijen maken hun nesten op een zonnige plaats in de grond of in zavelcementvoegen van oude gebouwen. Dit kunnen we nabootsen door holle (snelbouw)stenen te vullen met een zand-leemmengsel, waarin ze hun gangetjes kunnen graven.

Waar en wanneer?

Insecten zijn zonneaanbidders, en voor hun broed telt dit zeker! Uitzicht op ZO tot ZW is ideal. Bij voorkeur op een standplaats ophangen waar ze ook beschut zijn tegen regen en rechtstreekse wind, want nattigheid verhoogt het risico op schimmelinfectie. Daarom ook minstens 1m hoog ophangen (= geen opspattend water), tot zelf 5 m. Maar je zal er meest van genieten op ooghoogte.
Plaatsen kan vanaf februari: dan zijn er al vroege soorten op zoek naar hun stekje. Ze gebruiken de nestruimte jaren achtereen: opruimen hoeft dus niet als alles intact bleef.

Samenstelling: Natuurpunt Mandelstreke regio Roeselare natuur.mandelstreke@gmail.com
www.natuurpuntmandelstreke.be
Nog meer info? wildebijenwerkgroep.be/home/bijenhotel-bouwen/index.html